

Sygn. akt I ACa 908/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Piotr Górecki
Sędziowie:	SA Ewa Staniszevska (spr.) SA Jan Futro
Protokolant:	st. sekr. sądowy Kinga Kwiatkowska

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2012 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa

w

przeciwko **w**

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 18 lipca 2012 r., sygn. akt I C 2373/10

- zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 2 częściowo i zasądza dodatkowo od pozwanej na rzecz powódki odsetki ustawowe od kwoty 365.978,20 (trzysta sześćdziesiąt pięć tysięcy dziewięćset siedemdziesiąt osiem złotych dwadzieścia groszy) zł za okres od dnia 31 sierpnia 2010 roku do dnia 2 stycznia 2012 roku;
- oddala apelację w pozostałej części;
- koszty procesu rozdziela stosunkowo w 69% na powódkę i 31% na pozwaną i na tej podstawie zasądza od pozwanej na rzecz powódki 837 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.

/-/ J. Futro /-/ P. Górecki /-/ E. Staniszevska

IACa 908/12

UZASADNIENIE

Po ostatecznym sprecyzowaniu roszczenia, powódka w wniosła o zasądzenie od pozwanej

w kwoty 384.378 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia 28 listopada 2009r. do dnia zapłaty tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości

w zakresie służebności przesyłu.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa podnosząc zarzut braku legitymacji czynnej

i biernej, zarzut naruszenia art.5 k.c., a nadto powołując się na fakt, że posadowienie urządzeń przesyłowych na przedmiotowej nieruchomości znajduje umocowanie prawne w odpowiednich decyzjach administracyjnych.

Wyrokiem z dnia 18 lipca 2012r. Sąd Okręgowy w Poznaniu zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 381.333,25 zł. z ustawowymi odsetkami od kwoty 365.978,20 zł od dnia 3 stycznia 2011r., a od kwoty 15.355,05 zł od dnia 14 kwietnia 2012r.; oddalił powództwo w pozostałej części i orzekł o kosztach procesu zasądzając m.in. od pozwanej na rzecz powódki kwotę 7200 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu wyroku Sąd powołał się na następujące ustalenia faktyczne i wnioski prawne.

W okresie objętym sporem właścicielami nieruchomości o powierzchni 0,7562 ha położonej w przy były kolejno: , i , i . Na nieruchomości tej, prawdopodobnie w latach 80 – tych ubiegłego wieku zostały posadowione urządzenia przesyłu energii elektrycznej. Ich eksploatacja skutkuje wyłączeniem z normalnego użytku 3.715,5 metrów kwadratowych powierzchni gruntu.

Umową z dnia 30 czerwca 2007r. w zbyła na rzecz w Poznaniu zorganizowaną część przedsiębiorstwa w postaci oddziału samodzielnie sporządzającego bilans, stanowiącego organizacyjnie i finansowo wyodrębniony zespół składników materialnych i niematerialnych przeznaczonych do realizacji zadań gospodarczych związanych z dystrybucją energii elektrycznej. W skład oddziału wchodziło m.in. prawo własności urządzeń przesyłowych posadowionych na położonej w rejonie . Pozwem z dnia 20 kwietnia 2006r. ówczeszni

i wystąpili do Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto w

z pozwem o zapłatę kwoty 500 zł tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie

z nieruchomości za luty 2006r.

Pismami z dnia 19 listopada 2009r. właściciele nieruchomości wezwali

w do zapłaty na ich rzecz odpowiednich kwot wynagrodzeń z tytułu korzystania z nieruchomości w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu.

W odpowiedzi na wezwanie odmówiła zapłaty, wskazując, że na skutek przekształceń spółki został wydzielony nowy podmiot

w , na rzecz której została zbyta własność urządzeń przebiegających przez nieruchomość . W dniu 18 sierpnia 2010r. właściciele nieruchomości na przestrzeni okresu od 13 marca 2001r. do sierpnia 2010r., tj. , i , w oraz Sp z o.o. w , zawarli

z powódką umowy przelewu wierzytelności, których przedmiotem były wierzytelności

z tytułu bezumownego korzystania z opinanej wyżej nieruchomości za okresy, w których byli jej właścicielami.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że roszczenie znajduje uzasadnienie w treści art. 230 k.c. w zw. z art. 224§2 k.c. i 225 k.c., albowiem pozwana nie wykazała, aby jej korzystanie z nieruchomości w zakresie służebności przesyłu znajdowało umocowanie prawne w decyzji administracyjnej, umowie bądź orzeczeniu sądu. Legitymacja czynna powódki wynikała zaś z treści zawartych umów przelewu wierzytelności objętej sporem, natomiast legitymacja bierna pozwanej za okres do 30 czerwca 2007r. z treści umowy z o zbyciu zorganizowanej części przedsiębiorstwa i art. 55 ze zn.4 k.c. Z kolei wysokość roszczenia została dowiedziona opinią biegłego sądowego.

Sąd nadto ocenił, że w sprawie nie zachodzą żadne szczególne okoliczności implikujące wniosek, że roszczenie jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

O roszczeniu odsetkowym Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c. w zw. z art. 455 k.c.

Powódka wskazywała, że przed wszczęciem procesu, pismami z dnia 19 listopada 2009r. (k. 78-86 akt), właściciele nieruchomości wezwali dłużnika do zapłaty na ich rzecz odpowiednich kwot tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie

z nieruchomości, jednakże wezwanie to zostało skierowane do w ,

a więc spółki, która nie była stroną pozwaną w niniejszym postępowaniu. Powódka dołączyła do pozwu również wezwanie do zapłaty z dnia 24 sierpnia 2012r. (k. 71- 72 akt) skierowane do pozwanej, jednakże nie dołączyła do niego żadnego dowodu,

z którego wynikałoby, że pismo zostało faktycznie pozwanej doręczone. I w tym wypadku nie można przyjąć, że pozwana popadła w opóźnienie wcześniej niż z dniem zapoznania się z odpowiedzią na pozew. Sąd doszedł do przekonania, że roszczenie

o zapłatę kwoty 365.978,20zł (objętej żądaniem pozwu) stało się wymagalne z dniem

3 stycznia 2011r., gdyż z tego dnia pochodzi odpowiedź na pozew (k. 144-146 akt),

a zatem domniemywać należy, że pozwana miała już wówczas świadomość istnienia

i wysokości zobowiązania względem powódki.

Z tych względów Sąd zasądził odsetki za opóźnienie od kwoty 365.978,20zł od dnia

3 stycznia 2011r. do dnia zapłaty (pkt. 1 wyroku), oddalając jednocześnie dalej idące żądanie, obejmujące zasądzenie odsetek za okres od 28 listopada 2009r. do dnia

2 stycznia 2011r. (pkt. 2 wyroku).

W toku postępowania powódka rozszerzyła powództwo o kwotę 18.399,80 zł (k. 255-256 akt) i pismo procesowe obejmujące to żądanie zostało doręczone pozwanemu

z dnia 13 kwietnia 2012r. (k. 260 akt), wobec czego w tym zakresie odsetki za opóźnienie należało zasądzić od dnia następnego, tj. 14 kwietnia 2012r.

Powództwo okazało się bezzasadne co do kwoty 3.044,75 zł, dlatego Sąd zasądził odsetki za opóźnienie od kwoty 15.355,05 zł od dnia 14 kwietnia 2012r. do dnia zapłaty (pkt 1 wyroku).

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 kpc w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy

z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.).

Sąd nałożył na stronę pozwaną obowiązek zwrotu wszystkich kosztów procesu powódki, w skład których wchodziło wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 7.200 zł

(§ 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 202r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu – Dz. U. 2002.163.1349).

Powyższy wyrok w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w punktach 2 i 3 a) zaskarżyła powódka zarzucając :

1. naruszenie przepisów prawa materialnego art. 481 § 1 kc w zw. z art. 455 kc

i w rezultacie prowadzące do błędnego przyjęcia daty początkowej zasądzonych od pozwanej ustawowych odsetek od kwoty 365.978,20 zł na dzień 3 stycznia 2011r. zamiast zgodnie z żądaniem pozwu na dzień 28 listopada 2009r.,

2. naruszenie przepisów prawa materialnego art. 55⁴ kc w zw. z art. 366 kc poprzez ich błędną wykładnię i w rezultacie wadliwe przyjęcie, iż dochodzone wobec pozwanej roszczenie stało się wymagalne później, aniżeli w terminie wezwania do zapłaty pismem z dnia 19 listopada 2009r. poprzednika prawnego pozwanej będącego jej dłużnikiem solidarnym,

3. naruszenie przepisu postępowania mającego istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy art. 233 § 1 kpc i w rezultacie pominięcie istotnych okoliczności występujących w niniejszej sprawie skutkujące wydaniem wadliwego rozstrzygnięcia, w szczególności błędne przyjęcie, iż dochodzone pozwem roszczenie w kwocie 365.978,20 zł stało się wymagalne w chwili wniesienia przez pozwaną odpowiedzi na pozew, tj. z dniem 3 stycznia 2011r.,

4. naruszenie przepisów postępowania art. 100 kpc w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r. Nr 163, poz. 1349 ze zm., dalej „rozporządzenie”), w zakresie w jakim Sąd I instancji nie uwzględnił żądania powódki zasądzenia wynagrodzenia pełnomocnika powódki w wysokości odpowiadającej określonej rozporządzeniem podwójnej stawki minimalnej, tj. w kwocie 14.400 zł.

Wskazując na powyższe zarzuty wniosła o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w zakresie pkt 2 i 3 lit. A) i zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki, obok dotychczas zasądzonej przez Sąd I instancji kwoty objętej pkt 1 zaskarżonego wyroku:

a. kwoty 52.269,71 zł tytułem ustawowych odsetek od kwoty 365.978,20 zł skapitalizowanych za okres od dnia 28 listopada 2009r. do dnia 2 stycznia 2011 r.,

b. zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 14.400,00 zł,

2. zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja zasługiwała na częściowe uwzględnienie.

Rację ma skarżąca wytykając błąd w ustaleniu, że jej wezwanie do zapłaty z dnia 24 sierpnia 2010r. nie zostało doręczone pozwanej. Sąd Okręgowy przeoczył bowiem znajdujący się na karcie 77 akt dowód nadania wezwania listem poleconym z dnia 24 sierpnia 2010r. Pozwana nie kwestionowała otrzymania tego wezwania, stąd nie było podstaw do czynienia odmiennych ustaleń.

Pozostałe ustalenia faktyczne Sądu I instancji nie są podważane, dlatego Sąd Apelacyjny przyjął je za własne i uczynił integralną częścią swoich rozważań.

Apelująca uzasadniając swój wniosek o zasądzenie ustawowych odsetek od kwoty wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości w okresie od 13 marca 2001r. do 17 sierpnia 2010r. w wysokości 365.978,20 zł. także za okres od 28 listopada 2009r. do 2 stycznia 2011r., powołuje się na treść umowy zawartej przez pozwaną

z dnia 30 czerwca 2007r. oraz treść art. 55 ze zn.4 k.c. Powódka pomija jednak, że odpowiedzialnością solidarną, o której mowa w umowie i art.55 ze zn.4 k.c. objęte zostały zobowiązania wynikłe ze zdarzeń istniejących według stanu na dzień 30 czerwca 2007r. Termin spełnienia świadczenia w postaci wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości w zakresie służebności przesyłu (i co za tym idzie jego wymagalność) określa art. 455 k.c., który wiąże

ten termin z wezwaniem dłużnika do jego wykonania. Oznacza to też, zgodnie z art. 481§1 k.c., że zobowiązanie do zapłaty odsetek z tytułu opóźnienia powstaje dopiero po uchybieniu przez dłużnika terminu

z wezwania do spełnienia świadczenia. Skoro więc wezwanie z dnia 19 listopada 2009r. skierowane było tylko do w , to wynikające dopiero z niego zobowiązanie do zapłaty odsetek z tytułu opóźnienia, nie było objęte odpowiedzialnością solidarną z mocy umowy z dnia 30 czerwca 2007r. Ubocznie więc tylko wskazać należy, że powódka pomija też, iż odpowiedzialnością solidarną nie były objęte zobowiązania z tytułu wynagrodzenia za bezumowne korzystanie

z nieruchomości powstałe po dniu 30 czerwca 2007r. Powoływanie się w apelacji na wezwanie z 2004r. nie mogło odnieść zamierzonego skutku prawnego już z uwagi na treść art. 217§1 k.p.c. (obecnie art.207§6 k.p.c.), ponieważ zostało złożone

z naruszeniem terminu określonego przez Sąd w postanowieniu z rozprawy z dnia 16 marca 2011r. Wezwanie to jest zresztą ogólnikowe i nie określa ani kwoty żądanej, ani okresu czasu, którego dotyczy. W świetle prawidłowych ustaleń co do wezwania pozwanej do zapłaty pismem z dnia

24 sierpnia 2010r., uzasadniony treścią art.481 § 1 i 2 k.c. okazał się natomiast wniosek

o zmianę rozstrzygnięcia o odsetkach od kwoty 365.978,20 zł za okres od 31 sierpnia 2010r. do 2 stycznia 2012r. Z tych względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie

1-szym sentencji wyroku. Pozostałe zarzuty, w tym przeciwko rozstrzygnięciu

o kosztach zastępstwa procesowego Sąd uznał za bezzasadne. Odnośnie do wysokości wynagrodzenia pełnomocnika procesowego ustalonej przecież według najwyższej minimalnej stawki wynagrodzenia radcy prawnego wskazać należy, że wbrew wywodom skarżącego prowadzenie sprawy nie wymagało zwiększonego nakładu pracy pełnomocnika procesowego. Spór dotyczył przedmiotu, który był już wielokrotnie analizowany przez Sąd Najwyższy. Posiłkowanie się przez profesjonalnego pełnomocnika procesowego ugruntowanym, co do zasady, orzecnictwem nie można rozpatrywać w kategoriach zwiększonego nakładu pracy, podobnie też jak odpieranie zarzutu braku legitymacji czynnej, który nie uwzględniał faktu zawarcia umów przelewu wierzytelności.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art.385 k.p.c. orzekł jak

w punkcie 2 – gim wyroku. O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art.100 k.p.c.

w zw. z § 6 pkt.6 i § 12 ust.1 pkt.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

/-/ E. Staniszewska /-/ J. Futro /-/ P. Górecki